

2859

№ 4 — 1927

Rõigi maade proletaarlased, ühinege!

ЭСТ. ОРГАН ЖЕНОТДЕЛА С.-З. БЮРО ЦК ВКП (б) „РАБОТНИЦА и КРЕСТЬЯНКА“

Naistöoline ja talunaisterahvas

Fr. P. Frentzwaldi
ole. nr. 59 Riiklik
Raamatukogu

В. И. Ленин

Hulgaline töö naistööliste seas

(ÜD(e)P k aruannete valgustusel XV kongressil)

Partei XV kongressil eriti küll mingit aruannet tööst naistööliste ja talunaiste seas ei olnud, kuid see küsimus oli keskkomitee aruannetes, arusaadavalt, tähtsal kohal. Ka läbirääkimistes tähendati selle peale, et sellel tööl weel väga palju ja väga suuri puuduseid on.

Naistöölisti on kõige rohkem kiutööstuses. Parteiliikmeid-naisterahwaid on kiutööstuses aga mõrdlemisi vähe. Iseäranis vähe on naistöölisti parteiligeteks aga nõelatööliste ja teiste sarnaste tööharude alal. See näitab, et siin on hulgaline töö nõrk olnud, et naistöölisti parteisse on vähem tulnud kui meestöölisti.

Ametiühisuste alal on iseäranis palju tööd waja teha, et naistöölisti neis organisatsioonides juhtivatele kohtadele tõsta. Am.-üh. üleliidulises kesknõutogus on kõigest 4% naistöölisti; ametiühisuste juhatustes aga ainult 2%. See puudus on väga suur ja tuntaw.

Naistööliste saadikuid (delegaatide) on üle liidu 90 tuhat (neist on pooled nõukogudes ja am.-üh. tööl) — suur wägi, kuid siiski on seda liidu kohta ilkagi vähe. Iseäranis teraw puudus paistab siin aga silma selles, et saadikud on vähe tööliste naiste organiseerida suutnud. Neid naiste (niinimetatud „koduseid perenaiste“) on saadikute koosseisul ainult 8%.

Külas on naisaadikuid üle liidu 386 tuhat, neist praktilisel tööl 112 000 (35%). Siin on suurt tööd tehtud, iseäranis wiimase paari aasta jooksul. Seda tööd peab aga tingimata weel pinemamaks tegema.

Mõrdlemisi suuri tagajärgi külas on annud töö naisterahwaste seas nõukogude alal. Praegu on külanõukogudes üle liidu 109 000 naisaadikut (wallatäidesaatekomiteedes 3800); kaks aastat tagasi oli neid aga 58 000 (wallatäidesaatekomiteedes oli 1925. a. 1500 naisterahwast). Peab selle eest hoolitsema, et see töö, see naisterahwaste tõmbamine riigi otseseksse walitsemiseks ka edaspidi nii kiiresti areneks.

Nõrk on olnud aga naisterahwaste töö kooperatiivides. Seal on naisliikmeid ainult 11%; kooperatiivide juhatustes jällegi aga ainult 2%. See näitab, et kuigi naisterahwaid tööle tõmmatakse, siiski hulgalise töö juhtimises ehk selle organiseerimises naistööline ja talunaisterahwas ise liiga vähe teeb. Siin on meie töö väga nõrk olnud.

Weel nõrgem on sel alal asi aga jällegi tööliste naistega. Tööliste naiste on sel alal väga ja väga vähe tööl, olgugi et neid peaks kooperatiivide seisutord ja käekäit eestkätt huvitama. Samuti väga nõrk on tööliste naiste ühiskondline töö ka nõukogudes (nõukogude sekkimises, komisjonides jne). Arusaadaw, et seda tööd saab parandada ja puuduseid kõrvaldada selle järele, kuiwõrd meie tööliste naiste suudame kodustest talitustest, mis naistelt tihti suurema osa aega kasutalt ära rööwib, wabastada.

Parteikongress näitas nende puuduste peale hulgalisel tööl naisterahwaste seas. Kongress rõhutas, et selles töös tuleb väga palju teha, et naisterahwad üldises edasiminekus mitte maha ei jääks. Kui meie need puudused kõrvaldame ja ka naistöölistel, talunaisterahwad ja tööliste naistel samuti tööle tõmbame nagu meestöölistel juba on, alles siis saab naistöölistel ka tõsiselt töörahwariigi walitsejaks nagu seda iga töörahwaliige olema peab.

Naistöoliste mälestused Leeninist

Ühise perena kogusid Leeningraadi naistöolised toimetusesse, et mäletada Leeninit. Esiteks kõnelewad „õnnelapsed“. Need, kes Leeninit nägiwad, tema kõnet oliwad kuulnud. Kuulates Leenini kõnet, kaswab su usk enamlaste wõidusse. Sellepärast kuuldusgi seltsiliste keskelt: „õnnelaps“, kui „Skorohodi“ wabriku tööline Haritoonowa mälestustega esines.

Leeniniga kokkusaamise päew sai temale parteisse astumise päewaks.

Juba enne rewolutsiooni lugesin ma enamlastepartei pörandaaluseid ajalehti Leenini kirjatükidega. Elasin lootusega, et teda kunagi näha. 8. mail 1917 läks see täide. Leenin kõneles Moskwa-Narwa rajoonis nahatöoliste-ametiühisuse majas. Rahwast oli palju. Leenin tuli pleekinud ludumüts peas ja palitü käewarrel. Ilm oli palaw ja sellepärast korraldati koosolek wabas õhus. Kannatamatalt ootasiwad töölised Leenini wäljaastumist. Ta kõneles proletaarse rewolutsiooni üle. Nii selge oli tema kõne, et igaüks pidi õige pildi edaspidisest wõitlusest saama. Peale tema kõnet hakkasin ma kõigest aru saama ja astusin parteisse.

„Rabootnitsa“ wabriku naistöoline Gaidukowa jutustab: Ma nägin Iljitshi 1921. a. jaamas Rowno linnas. Palawal juulikuupäewal. Rahwamurd jaamas. Kõik ootawad. Wiimaks. Leenin tuleb... Meie asusime ritta, et Leeninile teed anda. Juba on Leenin minu kõrwal. Leenin räägib. Kellega? Kõik waatawad minu poole. Ma kaotasin lõpulikult meelerahu. Iljitsh räägib mimuma! Kuid mul on pea segane, ei suuda wastata. Ma ei anna neid minutisi omale andeks.

Iljitsh naeratab. Ma ei saa seda kunagi unustada. Nii wõib ainult Leenin naeratada.

Järgmisel päewal miiting. Rahwast igast rahwusest: poolakad, wenelased, ukrainlased. Iljitshi ilmumist terwitati tugewate hüetega: „Leenin, Leenin!“ „Hurra-a!“ Poolakad, wenelased, ukrainlased surusiwad üksteisel kätt. Ma

nägin, kuidas nad teda armastawad. Kuidas nad teda usuwad!

Peale „õnnelaste“ esinewad teised seltsilised kurwa mälestusega... Räägiti kadunud Leenini üle.

Õudne oli esimisel minutil. Mis meie peale hakkame? Kas saame toime selle suure tööga? Kes suudab tema aset täita?

Kuid wastus leiti: „Leenini asemele astub kollektiiv.“

Smirnowi-nim. tramwaipargi naistöoline s. Gajuk jutustab Leenini matustest. Mind ühes kuue seltsilisega saadeti Moskwa. Terwe tee rääkisime temast. Leenini surnukehast möödamines ei olnud inimest, kes poleks nutnud. Paljud kaotasid meelemärguse...

Ja pakase ilmaga liikusiwad lõpmata pikad read. Platsil põles 53 tuleriita, kuid keegi ei mõtelnud soendamise peale.

Mind määrati auuwahtide hulka. Wiis minutit tema surnukeha juures seistes mõtlesin ma palju. Olgugi, et juba wana olen — 50-aastane — otsustasin siiski parteisse astuda.

Sl. Popowa, „Krasnõi Majaki“ naistöoline kõneleb, et pere ei lubanud ennem töö käia. Kuid mees tõi ajalehti ja raamatuid. Tihti mõtlesin talunaisterahwa seisukorra üle. Ma nägin, kuidas linna naistöoline wabanes. Kuidas jõuab aga talunaisterahwas edasi? Leenini õpetus ühenduse üle tööliste ja talurahwa wahel kaotas minu kahtlused.

Peale Leenini surma ütlesin tütardele:

„Mina olen juba wana, palju ei jõua ma enam korda saata, teie aga peate oma jõu parteile andma“ — nii jutustas s. Karut „Skorohodi“ wabrikust.

„Isast ja emast ei ole nii kahju kui Leeninist“, ütleb s. Smirnoowa Haltuurini wabrikust.

Ja paljud naistöolised jutustawad weel. Tundub, et nad kõik Leenini parteiga käsi-käes lähewad.

Leenini partei aga wiib tööliste ja töötawa talurahwa (kehwikute ja kesk-

mikkude) kaasabil sotsialistlikku ehitustööd edasi ja seisab Leenini õpetuse walwel.

Neli aastat on partei ilma Leenini seda tööd teinud. Selle aja jooksul oli rida lahkuminekuid maailma rewolutsiooni ja sotsialismuse ehituse küsimustes, oli rühmitusi, kes Leenini teelt kõrwale kaldusiwad.

Partei aga leidis, tööliste ja talurahwa peale toetades, õige tee. Puuduseid on palju. Neid ei saa aga kurtmisega kaotada, waid sellega kui meie weel suurema ühistundega, weel suurema agarusega tegewast tööst osa wõtame. Siis teostame Leenini põhimõte: Wenemaast saab sotsialistline kodumaa.

Ilukirjandus

Taewawärawad

Ilja Lukaasshin. Eesti keele E. Luhaäär

I

Juba ammu oli riis wäljadelt ära koristatud, kuid päike polnud weel täieste oma paistmiseaega ära kasutanud ja waestel inimestel oli wõimalus weel tema maksuta soojuse käes pikutada. Oh, — päikesel on rohkem waeste wastu kaastunnet kui inimestell!

Kaua hulkus Ku-Tai-Tshi mööda Tán-Tsinini kaldauulitsat tööd wõi vähemalt kellegi poolt maha wisatud leiwatükki otsides. Ta lakkus pundunud huuli ja waatas, kuidas mandariinid rohelistes tõldades ujuwad, ja kokad nende taga maitsewaid toitusi toredates waagnates kannawad.

Õhtul walgus kaldauulits täis mitmevärwulist tulehelki, ja selle tõttu nagu oleks nälg weel kangemaks läinud.

Päewal tahtis ta ühelt Hiina kaupmehelt apelsini warastada, aga ei osanud. Huuli matsutades, neelas ta ila alla ja haaras tühjast kõhust kinni.

Ku-Tai-Tshit waldas tusk. Ta nägi, kuidas apelsinid õnnelikkude inimeste kõhtu kadusid. Nad wiskasid koored maha ja Ku-Tai-Tshil tuli rusikad tööle panna, et nende koorte omanikuks saada, sest Ku-Tai-Tshi polnud üksi näljas...

Kui ta kaks koort ära sõi, hakkas tal paha. Ta laskus kiwile ja hakkas mõtteid pingutades wälja arwama, mis ette wõtta. Äkki märkasid ta silmad jalge ees wäikest nõõpnõela. Rõõmuga wõttis ta selle üles, tegi tast konksu ja

sammus riisiwäljade poole. Teel murdis endale pilliroo, et sellest õngeritwa teha. Pärast püüdis sõnnikuhunnikutelt kärpseid, ja läks riisisoole rohelisi konnasi püüdma.

Ku-Tai-Tshil õnnestas. Ta sai 17 konna kätte ja tõttas neid kaupmehele kahe kopika eest ära müüma. Selle raha eest ostis ta kaks peotäit riisi ja sõi suurepäraliselt õhtust...

Minna polnud Ku-Tai-Tshil kuhugi. Alles hiljuti tegid inglise soldatid isa sawionni maatasa ja tapsid waese wana-mehe ära selle eest, et ta üht soldatit löi. Ku-Tai-Tshi tõmbas end pilliroosse kerasse ja wärises seal kogu õõ kui õnnetu lambatall.

Õõsel mõttes ta palju asju. Ta silmitses tähti ja imestas, miks nad nii kaugel on. Ta waatles ja püüdis üles leida seda tähte, mis teda wõiks wiia sinna maale, kus nii palju leiba on ja kus keppidega ei peksta nagu siin... Kuid ta ei leidnud tähte, sest Ku-Tai-Tshi oli õpetamata.

Sellest leiwarikkast maast, mida ta ettekujutuses omale ette maalís, jutustas talle Wene neiu, kes Tán-Tsinis Kauge-Ida pangas masinakirjutajana teenis. Siis oli Ku-Tai-Tshi rikssha (woorimees Hiinas, kes ise hobuse aset täites wäikse käruga inimesi sõidutab). Korda paar wiis ta neiu koju. Ku-Tai-Tshi meeldis Wene neiu oma osawuse ja noorte silmade pärast. Tal oli kahju Ku-Tai-Tshi ilusa keha pärast,

mis poriste räbalatega kaetud oli. Tema andis Ku-Tai-Tshile töö eest rohkem kui teised. Ükskord ütles ta:

„Sa oled ilus. Kuidas su nimi on?“

„Ku-Tai-Tshi“, vastas tema ja naeratas hädiselt.

„Kui kentsakas sa oled!“ naeris neiu. „Enam ma sinuga ei söida. Mul on häbi — kas saad aru?“

„Pole midagi... Minu mõistma. Wenelane wäga ilus“...

Peamõtet wälja ütlemata jättes küsis ta ettewaatlikult:

„Minu teadis — seal ilus... Suur seltsimees... Minu tahtis sinna. Midagi ei tulnud wälja...“

„Ilus, ilus Ku-Tai-Tshi!“ hüüdis neiu äkki. „Teil siin on mustus, waeusus ja wiletsus!“

„Wäga paha, minu wäga paha“, ütles Ku-Tai-Tshi kõige kehaga õõtsudes.

Ku-Tai-Tshi imes nagu kompwekki nüüd neid sõnu, mis näisid talle muinasjutuna. Ja ettekujutus tugewnes...

Lõpuks uinus ta, wäsinud mõtetest. Tema keha mõõda sõelused ahned putukad, aga Ku-Tai-Tshi ei kuulnud midagi.

II

Ku-Tai-Tshi ei mäleta kuidas see juhtus. See pole tõelikkus, waid pikk luupainalik unenägu. Pea polnud oma, waid wõõras. Kõik oli wõõras: mõtted, sõnad ja teod.

Kui Ku-Tai-Tshi, millegile sisemisele sunnile alla eites, liiwale kohmakat pilti — sirpi ja haamert — joonistas, ei märganud ta, et tema seljataga Hiina politseinik ühe ohwitseriga seisis. Ta sai bambuse kepiga mitu hoop, nii et selg õhutas ja ta kui meeletu jooksuma pistis. Jooksuhoos jooksis ta toidukaupleja pikali. Kaupmees hakkas karjuma ja teda taga ajama. Sibulaga ja haise-wate tuimunadega praetud pardikeele lõhn löi Ku-Tai-Tshile ninasse. Ta lisis jalgadele kiirust juure. Ku-Tai-Tshi oli juba kaugel.

Ta peatas, et hinge tagasi tõmmata. Tema all oli maa ja ülewal puhas sinakas õhk. Ta pugus kuristikku ja uinus murtuna.

Mitu nädalat oli ta jooksus. Ta mäletab mingisuguseid paukusi, hirmsate piiriwahtide warjusi... Siis karmi, külma wett, kui ta suurest jõest üle ujus. Siis ähwardused ja sõim, hoobid kõhna kaela pihta ja jälle põgeneja raske teekond. Oo-o, see maksab terve elu! Ja sellepärast ei mäletagi ta kõiki üksikasju, kuidas ta selle suure Siberi külani jõudis, mis sel päewal suurte ja wäikeste punaste lippudega säras.

Ku-Tai-Tshi istus tühjas saunas ja nägi selle prao wahelt, kuidas rahwas sirgete ridadena lauldes mõõda pikka külätänawat sammus. Laulud olid niisugused, et Ku-Tai-Tshil külmajudinad üle ihu jooksid. Niisuguste laulude eest mädaneks tema oma kodumaal wangimaja puuris...

Küll on kahju, et tema ei oska selle laulu sõnu, mis tema piinatud rinda nii erutas.

Tema ei teadnud, mis teha. Tema teadwuses sulas mõte: minna wälja siit... Kuid tema ei ole nende inimeste sarnane, kelle nägudel pidulik naeratus. Siis nägi ta, kuidas wälja toodi lipp Leenini pildiga. Ta tundis ära seda nägu, sest ta oli näinud seda Tān-Tsinis Wene neiu korteris. Ku-Tai-Tshi kiljus kui põrsas... Ta ei suutnud end tagasi hoida ja jooksis wälja — poolpaljana, kisaga: „Wäga ilus, wäga ilus. Lenin!“

Inimestehulk jäi wahtima seda ime-likku meest. Tema silmis näis Ku-Tai-Tshi hullumeelsena. Tõepoolest: niisugune pakane külm ja inimene poolpaljas, siniste kätega. Teises uulitsa otsas müristati „Internatsionaali“. Ku-Tai-Tshi wõpatas.

Ta langes põlwili ja sirutas käed paluvalt ülesse.

Salgast astus wälja suure labida sarnase habemega mees.

Ta läks Ku-Tai-Tshi juure ja küsis:

„Mis on, seltsimees, kust sa tuled?“

„Minu wäga paha“, ütles Ku-Tai-Tshi.

Siis sai habemega mees kõigest aru... Ta kutsus mitu noortmeest ja käskis Ku-Tai-Tshit oma majasse wiia.

„O-o-o, taewas! Sa oled mulle oma wärawad awanud!“ hüüdis Ku-Tai-Tshi, kui ta ennast täidesaatekomitee esimehe ahjulaelt leidis.

Wõimas wõidurõõmus häältekömin sumbutas ta sõnad.

Ku-Tai-Tshi uinus. Näole jäi naeratus... Keha mõnules enne tundmata soojast. Sellel silmapilgul naeratas päike üle halli katuse.

Õhtul äratas esimees Ku-Tai-Tshi üles.

„Tule sööma“, ütles ta. „Häid pühi! Küll oled sa kõhnake. Ainult luu ja nahk.“

Ku-Tai-Tshi ei teadnud, kuidas seda inimest tänada. Ta päästis ju tema elu. Ja weel walusamana tuli talle silme ette see, mis mööda oli: nälg, waesus, haigused, bambusekepid, weri, wangi-maja puuridega ja hiinlaste lõpmata tapmised wõõramaalaste poolt.

„Wäga ilus!“ hüüdis Ku-Tai-Tshi korraga. „Minu ei teadnud midagi. Minu ei lähe enam sinna“...

Lauale ilmusid pälawad koogid ja küpsised. Ku-Tai-Tshil jäi hing kinni. Ninasõõrmed laienesid kui hobusel...

„Naine, too talle sealt Wanka punane särk“, ütles esimees oma naisele.

„Mis see siis on, just nagu sugulane teine kohe sul“, algas see.

„Ja-ja“, katkestas esimees. „Meie oleme nüüd kõik sugulased ja wennad. Kümme aastat elad meie walitsuse ajal, aga ikka weel ei tea... Ega sa mõnel Hiinamaal ole.“

Ta patsutas Ku-Tai-Tshile õla peale ja lisis juure:

„Eks ole õigus, seltsimees.“

„See õige — wäga õige, ilus.“

Toas oli soe ja mõnus. Ku-Tai-Tshil tuli Wene neuu meele ja ta oleks heameelega teda näha tahtnud. Ta mõtles:

„Miks pole teda nii suurel Wene pidul?“

Ku-Tai-Tshi sai nii ruttu tunda, et pole paremat maad kui see, kus palju leiba ja wabadust. Ta tahtis näidata midagi, mis määratud rõõmu oleks awaldanud, kuid tal ei tulnud wälja, sest ta ei mõistnud kuigipalju Wene keelt. Selle asemel ütles ta:

„Wäga ilus, seltsimees! Minu ei lähe sinna.“

Talutares

Wiletjal wotil wärten ei murise,
Billad on wiletjad, wanaeit nuriseb.
Lapselaps ahju ees soendab jalafest,
Kassiga wadistab juttu poolsalafest.

Korraga: Eideke, ega sul maffagi
Wotiga jannata — ise ei jaffagi.
Lae all on wõrgud, pühime puhfats.
Reeda siis taadile sooja leent õhtats.

Tarwis meil polegi jämedat lõnga:
Taat ostab ühispoest riiet ja wõlga.
Naamat meil jellejauks koju sealt toodi,
Pärast me tajume wõlad kõik poodi.

Midagi afnaft wist filmitses wäike,
Sippas tuast wälja nii ruttu kui äike.

Müü ära mullikas, wõlad siis taetud.
Aga küll head on need seened, mis praetud!
Eideke, tee õige mõnufaks õhtu:
Jestume lauda ja täidame kõhtu.

Wait, mis sa wadised, tark mul weel wäljas!
Pole ja olnud weel ualgi näljas.
Wahi, näe paled sul punnis kui õunad.
Alles ju hiljuti sõime wast lõunat.

Eideke, mina sul alati hoolas.
Miiwiisi ütlewad kõik meie koolis.

Säta mind rahule, lobafuu plika.
Koolis ju midagi teatakse ikka!

Helle Kochberg

Ilmus trükist:

A. Bassurmanski ja A. Tank

Naistöoline Oktoobri barrikaadidel

50 lehekülge. Hind 35 kop.

„Külwaja“ kirjastus, Fontanka 53

Naissaadikutele

Mis peab minewaaastane saadik tegema

Wene oktoobrirewolutsiooni ja enamuse peatähtsus ja põhimõte seisab selles, et neid kihtisi poliitilisesse elusse tõmmata, kes kapitalismusepäiwil kõige enam kurnatud oliwad... Hulkasi poliitikasse ei saa tõmmata ilma et naisterahvast poliitikasse tõmmataks. Sest et naisterahwa pool inimesesooost oli kapitalismuse ajal kahekordse ikke all.

Leenin

Kallis seltsiline!

Sinu töö talunaisterahwa-saadikute koosolekutel lõppes oktoobrirewolutsiooni 10. aastapäewaks.

Aasta õppust ja tegelikku tööd kommunistlise partei juhtimise all aitas sulle kaasa ja õpetas nendest rasketest ülesannetest aru saama, mis meie partei ees seisawad.

Talunaisterahwas-saadik! Need teadmised ja wilumused, mida sa oled omandanud, kohustawad sind alatud tööd katkestamata edasi jatkama ja nõuawad sult suurt wastutust meie riigi majanduse ja riigikaitse alal.

Wiimase aja sündmused lõendawad meile, et meie waenlased päewast-päewa sõda meie wasta ette walmistawad.

Meie maa — nõukogude riik — ei taha sõda, meie poliitika on — rahupoliitika, kuid meie peame iga minut oktoobriwõituse kaitseks walmis olema.

See asjaolu sunnib meid riigikaitse peale rohkem rõhku panema, ja esimeses järjes meie punawäge ja punalae-wastikku kindlustama.

Maakaitse ettewalmistuse töös pead sina, kes saadikute koosolekud läbi teinud, eeskujuks olema, kuidas talunaisterahwas mitte ainult oma majapidamist ei oska tõsta ja sotsialismust ehitada, waid kuidas ta ka seda ülesehitusetööd waenlaste wasta oskab kaitsta.

Sellepärast ole „Osoawiahimi“ seltsi aktiivne liige, õpi ise selle seltsi ringides ja kutsu teisi talunaisterahwaid osa wõtma.

Suured ülesanded seisawad meie ees ka majanduse kindlustamise töö põllul.

Meil on waja wabrikutes ja tehastes paremad masinad sisse seada, et rohkem saaduseid walmistada, et külale odawamat kaupa muretseda, kooperatsiooni-tööd tõsta, tööliste, kehwikute ja keskmikkude elujärge parandada; waja uusi masinawalmistuse tehaseid ehitada, lina, puuwilla, kanepi külwipinda suurendada, ühesõnaga, et meie kapitalistilise ilma mõju alt ajajooksul wabaneksime.

Halb põllupidamine, wäike wiljasaak oleneb tihti meie küla pimedusest. Aita talunaisterahwale pimedusest wõitu saada ja õpeta teda oieti põldu harima.

Selleks tööta ise ja tõmba teisi talunaisi põllutööringidesse, põllumajanduse-kooperatiiwidesse.

Õpeta ja seleta talunaisele, et ta teaduse ja ühenduse kaudu oma majapidamist wõib parandada.

Praegu teostab partei kõige laiemate hulkade osawõttel tööstusekaupade hindade alandamist. See hindadealandamine läheb kahes sihis: kaupade omahinna alandamise teel wabrikutes ja üleliigsete kulude wasta wõitlemise teel kooperatiiwides.

Linna-naistöoline aitab hindasi alandada nii wabrikus kui ka kooperatiiwis.

Ka sina, talunaisterahwas, kes saadikutekooli läbi oled teinud, aita ise ja wirguta teisi talunaisi hindadealandamise tööle, kutsu neid oma kooperatiiwis töötama.

Küla töö edeneb siis paremine, kui nõukogud hästi töötama hakkawad, kui nendes kehwikute ja keskmikkude paremad liikmed esitatud on, kui ka talunaisterahwas nõukogudes aktiivselt tööle asub.

Talunaisterahwad — endised saadikud peavad wõitlema, et külakurnajad nõukogusse ei pääseks ja seal kehvikute ja keskmikkude kasude wasta töötama ei hakkaks.

Aita parteile kehvikute keskel töötamises kaasa, tõmba sellele tööle kehvikuid-naisterahwaid ja iseäranis talutüdrukuid.

Ära unusta, et talunaist mure laste eest tugewasti kinni hoiab. Aita lastetubasid ja lasteaedu korraldada, kutsu ka teisi sellele tööle.

Ära katkesta sidet selle organisatsiooniga, kuhu sind tegelikule tööle oli määratud, pea seda ühendust edasi ja toeta uusi saadikuid nende töös.

Wõta üldistest talurahwa-koosolekutest ja sinu ajajärgu naissaadikute koosolekutest osa.

Aita talunaisterahwaste organisatoorit uue sotsialistilise ühiskonna ehitajate kasvatamise töös talunaisterahwaste seast.

Pea meeles, et töötamiseks läheb teadmisi waja. Kui sa alles kirjaoskamatuses kaotamise ringi (ликпункт) lõpetasid, siis astu täiealiste algkooli.

See, mida sa saadikutööpõllul omandasid, on ainult aluskiwi. Mine parteikooli, kursustele, ringidesse edasi õpima.

Ära unusta, et külas weel palju teadmatust ja pimedust on. Aita seda pimedust kaotada. Sel otstarbel tõmma kaasseltsilisi koosolekutele, jutuõhtutele, lugemisetubadesse, kirjaoskamatuses kaotamise ringidesse.

Ära unusta oma ajakirja „Naistöoline ja talunaisterahwas“. Kirjuta selles oma küla elust, oma töö edusammudest, raskustest, mis tööle ette tulewad. Loe ajalehte ja ajakirja ja ärata teistes huwi lugemiseks.

See edu, mida me sotsialistlikes ehitusetöös näeme, on nii mees- kui naistöoliste, talumeeste ja talunaisterahwaste osawõttel, kommunistilise partei juhtimise all, kätte saadud.

Sina, kui endine saadik, pead hoolt kandma, et meie partei read paremate, tegeliku töö proowitulest läbi käinud talunaisterahwaste arwel kaswaksid.

Selleks käi ise ja kutsu teisi lahtistele parteialgringi („raku“) koosolekutele.

Nüüd, sind talunaisterahwa-saadikute koosolekute tööst wabastades, usub Leeningraadi kubermangu komitee ja ÜK(e)P keskkomitee Põhja-Lääne büroo, et sa ka edaspidi seda tööd jatkad, mida sa saadikutekoosolekul algasid ja et sa nende suurte ja raskete ülesannete teostamisel, mis meie riigil ees seisawad, ustawaks ja tegewaks partei abiliseks jääd.

ÜK(e)P KK PÕHJA-LÄÄNE BÜROO

ÜK(e)P LEENINGRAADI KUB. KOMITEE

ÜK(e)P PÕHJA-LÄÄNE BÜROO JA LEENINGRAADI
KUB. KOMITEE NAISOSAKOND

Maakaitse

Walmista ennast sõjaliini seljataguse kaitseks ette

Tulewased sõjad lähewad endistest sõdadest palju lahku. Endistel sõdadel oli selge joon sõjaliini ja selle seljataguse wahel.

Sõjaliini oli see, kus sõjamehed oma waenlastega sõdisiwad, neid seega takistades oma maale sisse tungimast. Sõditi ainult liinil, kuna seljatagune täiesti rahulikult wõis elada.

Tulewased sõjad töotawad hoopis teistsugused olla. Millest meie seda

järeldame? Seda tõendab meile kapitalistlikes riikides kiirelt arenew sõjatehnika.

Juba wiimase ilmasõja lõpul oli märgata kiiret õhulaewastikude suurenemist, rohkete gaaside tarwitamist, raadio ühendust, autode tarwitamist hobuste asemel, tankisi ja uuetübilisi suurtükka. Praegune suurtükitehnika kawatus on see, et wõimalikult kaugemale laskjaid suurtükki walmistada. Ilmasõja lõpul juba laskiwad Saksa ja Prant-

suse suurtükid 18—20 kilomeetri kaugusele. Tulewases sõjas lasewad juba 25 kilomeetrit ja kaugemalegi weel. Meie oleme kindlad selle peale, et tulewiku kaugelaskja suurtükk oma pommid 60 kilomeetrit kaugemale paiskab. Wäljamaal on kawa juba 200 kilom. kaugelaskja riista peale walmis.

Sellest oletame, et sarnaste tapariistade ülesanne on: sõjaliini seljatagust purustada ja häwitada. Suurtükid weetakse kaugematesse kohtadesse raudteeplatwormidel kohtadele, kus nad selleks walmistatud alustele paigutatakse, mis nii maanteed kui ka põldusi mööda wabalt wõiwad liikuda.

Iseäranis tähtis on meile õhusliikumine, see on sõjaõhulaewastik. Waenlase õhulaew wõib palju kergemine sõjaliini seljataha tungida kui jala-, suurtüki- ehk ratsawägi. Praegusel ajal wõiwad õhulaewad oma seisukohtadest mitu sada wersta eemale lennata.

Lendur Lindberg lendas Nju-Jorgist ilma peatamata Pariisi, mis tee 5300 kilom. pikk on ja mille ta 33¹/₂ tunniga ära sõitis. Samuti lendas lendur Tshemberlin Nju-Jorgist Berliini 5600 kilom. 36 tunniga ära. Need on muidugi ainult üksikud erakordsed ulatused. Siiski wõib julgesti ütelda et praeguse aja sõjalennukid 200—300 kilom. tunnis teewad, 7—8 tundi õhus on ja sealjuures 120-puudast koormat kanda suudawad. Sarnaste õhulaewastiku eskadriljede lennud (kus mitu sada õhulaewa ligistikku sõidawad), kaugemale sõjaliini seljataha, saawad tulewikus harilikkudeks nähtusteks.

Sarnaste lennukite koorm seisab lõhepommidest ja kihwtistest gaasidest koos. Wõtame näituseks ühe pommi, mis kaalub 32 kilogr., see sisaldab eneses 50 protsenti kihwtiseid aineid ja häwitab 500—600-ruutmeetrisel pinnal kõik ära, mis ette juhtub. Misugune on küll eelmisega wõrreldes 2000-kilogrammise pommi häwitusetöö? Sarnaste kingituste ülesanne on peale

puhtsõjalise ülesande — tappa, wigastada, häwitada ja kihwtitada rahulikka elanikka. Kui sarnane teguwiis ka igakord ei õnnesta, mõjub ta siiski rahulikkude elanikkude peale kohutawalt, sünnitab hirmusegadust ja halwab rahwa lootust wõidu peale ja häwitab jõudu riigikaitse korraldamiseks.

Selleks et sõjaliinil wõitu saada, katsub waenlane sõja algusest peale liini seljataga korralagedust sünnitada. Esialgu sihhib ta muidugi meie suuremate majandusliste kohtade peale, samuti ka raudteesõlmedele ja wiljapõldudele.

Nii ei lehwii siis tulewane sõjatont mitte ainult wäerinna kohal, waid heljub rahulikkude elanikkude, põldude ja linnade kohal. Sõjategewusesse ei ole kistud mitte ainult sõjaliin, waid ka seljatagune. Arusaadaw et siin sõjawäerinnal oledaw wäed üksi ei suuda riiki kaitsta, waid siin peab ka seljatagune aitama.

Seljatagusel on suured ja rasked ülesanded. Siin peab töö tööstuse, kaubanduse, ja majanduslises alal täiel hool edasi wältama, wõimalust mööda suurenemagi, sest tulewane klassisõda saab kauakestew.

Möödaläinud ilmasõja ajal juba sai seljatagune suurt jõupingutust tunda, aga tulewaste sõdade aeg saab seljatagune töö weel mitu korda suuremaks.

Kapitalistide poolt meile kaela sunnitud sõda nõuab rahwalt määramata suurt jõupingutust. Iga töötaja naisterahwas peab ennast aegsaste ette walmistama, et aidata sõjaliini, kaitseda oma koduküla, linna, wabrikut ja tehast.

Mis tuleks naisterahwal selleks teha, kuidas ennast ette walmistada?

Esiteks peab iga töötaja naisterahwas „Riigikaitse-õhulaewastiku-keemia ühisuse“ liikmeks astuma ja sellest tegevalt osa wõtma. Mida rohkem on nimetatud ühisusel liikmeid, seda julgemine on meie oktoobriwõidud waenlaste eest kaitstud.

Wene keelest W. Okunevi järele.

Linna- ja maa-naistöölised, perenaised ja noored!

Abidate hoolt kanda, et iga peres uus tähtsamat oleks.

„Rülmaja“ talender maksab 25 kop. Teatage postkaardiga, kuipalju teil tarwis on, siis saadetakse raamatud teile pealepandud maksuga, nii et postimajas fakti kätte saades hinna ära maksate. Tellimise aadress: Ленинград XI, Фонтанка 53, „Кюльвая“.

„Rülmaja“ talender

Wälismaalt

Taluteenija kodanlistes maades

Saksamaa

Taluteenijaid on Saksamaal $2\frac{1}{4}$ miljonit. Tööpäewapikkus on neil harilikult 10—11 tundi, ja sulasega ühesugust tööd tehes saavad nad ainult poole sellest palgast, mis sulane saab. Taluteenija keskmine palk tunnis on Saksamaal 7—10 kop., kuna seal weel väga paljudes kohtades sarnane wiis on, et kui ühe ja sama peremehe juures töötab sulane ühes oma perekonnaga, siis saab palka ainult sulane, kuna naine ja lapsed samasuguse töö eest peale priisöögi mitte midagi ei saa.

Igaüks on seda kuulnud ja seda teatakse igalpool, et Saksamaa mõisnikkude majapidamine väga kõrgel järjel on. Kari asub walgetes ja awarates tallides, kus akendel tihtigi kardinad ees, kuna teenijad ja sulased, kes nende loomade eest hoolitsewad, peawad elama tillukestes wiletsates onnikestest wõi keldriruumides, kus rõskus ja niiskus neid enneaegu hauda wiib.

Eriti raske on taluteenijate seisukord. Pole olemas mingisugust emadege lastekaitset. Raskejalgne taluteenija peab töötama kuni wiimase päewani, kui ta ei taha et teda kohast lahti lastakse. Juhtub tihti, et teenijad põllul tööl olles sünnitawad.

Puuduwad riigi poolt asutatud lastehoiukohad, lastemajad. Mõnel pool asutawad fasshistlised wõi kodanlised organisatsioonid, mis mõisnikkude rahal tegutsewad, mõisnikkude proudad wõi pastorid heategewaid lastehoiukohte lasterikaste sulaseperekondade lastele. Neis hoiukohtades — „sõimetes“ — kaswatatakse lapsi usulises waimus ja suures aukartuses „selle ilma wägewate“, rikkaste wasta.

Juhtub sedagi, et wanemad, kelle lapsed sarnase „issanda armu ja helduse“ osaliseks saanud, oma „heategijale“, mõisnikule wõi mõnele muule

rikkale töötuse annawad ei mingisugusest protestiliikumisest osa wõtta, mis olewa korra wasta sihitud. Nii sunnitakse neid tihti isegi igasugustest fasshistlistest ja kollastest ühisustest tegewalt osa wõtma.

Teadlikud sulased ja talunaisteeni-
jad wõitlewad sarnase kurnamise wasta oma ametiühisuste abil. Seegi wõitlus on ühenduses suurte raskustega, sest et suurema osa Saksamaa maatöölise ametiühisuse eesotsas on alles tänapäewani wähemlased - paendlased, kes tegelikult on mõisnikkude käsikud ja abimehed. Ainult sõnadega sõdiwad nad maatöölise eest, tegelikult rikkaste peremeeste tulusid kaitstes ja loopides kaikaid kodaratesse igale rewolutsioonilises meeleolus olewate maatöölise wäljaastumisele.

Wiimasel ajal elawneb Saksamaal rewolutsiooniliste ametiühisuste tegewus.

Mõnel pool on rewolutsioonilised maatöölised endi ametiühisustes enamusegi saanud ja alanud järgekindlat wõitlust mõisniku wasta enda õiguste eest.

Nii esitasid Pommern-Mecklenburgi maatöölise ühisused, kus enamus rewolutsiooniliste sulaste ja taluteenijate käes, oma peremeestele järgmised nõudmised: 8-tunnine tööpäew, lastetöö keeld, tükitöö keeld, mehele ja naisele ühesuguse töö eest ühesugune palk, samati wõrdseks teha ka kuni 19-aastaste poiste ja tüdrukute palk, taluteenijate palga tõstmine 75%-ni sulaste palgast.

Kesk-Saksamaal suutis paendline maatöölise ametiühisus täna wu peremeestelt nuruda sulaste palga tõstmist $\frac{3}{4}$ kopika wõrd tunnis, mis naeruwäärt wäike summa on. Aga rewolutsiooniline ametiühisus suutis näit. Kochwichtes sulaste sunduslikku ületunnitööd 340 tunni pealt wähenendada 150 tunni peale aastas, taluteenijate äärmiselt wiletsaid

palku tõsta terwelt 3-kordseks ja seda hoopis kaotada, et teenijatele palka makstakse ainult toiduna.

Nii õpiwad ka kõige mahajäänumad taluteenijate kihid wõitluses õieti hindama, kes tõsiselt nende kasude eest wõitleb ja kes seda ainult sõnades teeb.

Taluteenijate klassiteadwuse tõusule aitas palju kaasa ka see, et nad lähemat sidet hakkasid looma endi ja linna naistöoliste wahel, kellelt nad enda tulude eest wõitlemises wäga palju õpiwad. Puhkepäiwil lähewad punarätudes naistöolised korralikkudes salkades maale, taluteenijate jaoks raamatuid ja lehti kaasa wõttes peetakse koosolekuid, kus arutatakse ühiseid asju: kuidas wõidelda kurnajate wasta, kuidas pääseda nende ikkest.

Itaalia

Fasshistlise hirmuwalitsuse maal Itaalias, kus kõik tööliisklassi rewolutsioonilised organisatsioonid häwitatud, kus iga kapitali-palgaorjade wäljaastumist kas linnas wõi maal äärmise karmusega sumbutatakse, ei kohku taluteenijad siiski seda wisamalt wõitlemast enda olukorra parandamise eest, olles wahest isegi eeskujuks enda seltsilistele linnas.

Tänawu suwel puhkes Itaalias Vercelli ja Nawarra maakonnas riisiwäljadel töötawate teenijate üldstreik.

Nende maakondade maistöoliste rewolutsioonilikkus ja wõitlustahte on ammu tuntud. Juba aastaid on nende maakondade taluteenijad ja sulased olnud Itaalia wõitlewa proletariaadi eesrinnas. Näiteks, kui ühe endise streigi ajal teistest maakondadest streigimurdjaid toodi, siis heitsid taluteenijad ühes lastega raudteele, et takistada streigimurdjate wedu.

Tänawu suwel, kui mõisnikud tahtsid üldist töölepingut murda ja maistöoliste näljapalka weelgi alandada, puhkes streik. Waimustus oli suur. Igalpool Itaalias kuulus keelatud „Punase Lipu“ laulmine ja fasshistiline walitsus, kes nägi, et streikijate rewolutsioonilikkus ähwardawaks läheb, saatis kohale sõjawägesid, sandarmisi, fasshistlisi karis-

tussalku, kes kuulmata metsikusega streikijate sulaste ja teenijate peale jahti hakkasid pidama. Aga streigiliikumist ei suudetud siiski murda, ja mõisnikud olid sunnitud palga alandamise mõttest lahkuma.

Streigiajal kirjutas neis maakondades ilmuw fasshistline leht „Noor Kaardiwägi“ maistöoliste pörandaaluse ametiühisuse kohta, kes lendlehti laiali laotas, järgmist:

„Kui kedagi nende üleskutsete laiali laotamisel kätte saadakse, siis tänagu ta jumalat, kui satub sandarmite kätte, sest meie pihku puutumisel poleks tal enam aega oma kuritegu kahetsedagi.“

Kuid hirmutused ei kõiguta Itaalia taluteenija ega sulase wõitlustahtet. Werine fasshistline hirmuwalitsus on neid õpetanud wõitlema, on neid karastanud lõpulikkuks wõiduks.

Hiina

Kui taluteenija seisukord wäga raske on imperialistlikes riikides, Itaalias, Saksamaal jne, siis on ta seda raskem weel Hiinas, kus taluteenija peab kannatama kahekordset kurnamist: esiteks Hiina oma kodanluse ja teiseks — imperialistide — Inglismaa, Ameerika, Jaapani poolt, kes kogu Hiina rahwast oma kullaahne rusika all hoiawad.

Hiina taluteenija peab riisipõldudel, põlwini wees ja poris olles töötama. Rahwast elab Hiinas wäga tihedalt ja sellepärast ei jatku maad kõigile. Asutatakse aedu jõe parwedele, ammutatakse jõepõhjast muda ja tehakse aia-maalapike. Töötatakse päikese tõusust loojaminekuni ja palk on wäike, nii wäike, et sellest waewalt näljaseks kiratsemiseks jätkub.

Sellepärast pole ka ime, et selles rewolutsioonilises wõitluses, mida Hiina tööliised, talupojad ja sulased oma iga sorti kurnajate wasta on alanud, ka Hiina taluteenija tegewalt osa wõtab. Suure waprusega läheb ta lahingusse, luurekäigule, töötab sanitaarsalgas, warustab sõjawäge riisi ja keewa weega, toidab ka partisaanisalku.

Määratumatel sammudel on mõne wiimase aasta kestel arenenud Hiina

aluteenijad ja naistöölised, kes alles hiljuti klassiwoitlusest täiesti kõrwal seisid. Ja otse wõrratu jõuga murrab endale teed, kõigist imperialistide takistuspiüetest hoolimata, niikaua orjakeskes hoitud Hiina töörahwas.

J a a w a s a a r

90% Jaawa elanikkudest, kollase-nahalistest malailastest, töötab sulastena riisi-, kohwi-, tee- ja suhkruistandustes. Naismaatöoline saab harilikult 5—6 rubla kuus palka ja nälgib selle palgaga niisama nagu Hiina teenija. Kuna saare peremehed, hollandlased, iga kuu umbes 200 miljoni rubla wäärtuses igasugust warandust Jaawalt wälja weawad, mis muidugi nende tömmunahksete orjade higipiiskadest kokku on kuhjatud.

Need äärmiselt rasked elutingimised on jaawalasi kümneid korde woitlusele sundinud endi walgete rõhujate wasta. Tänowu suwelgi oli jälle ülestõus; aga kõik wastahakkamised surutakse elajalise metsikusega maha. Sulased ja teenijad, kes ülestõusust osa wõtnud, tapetakse, neid piinatakse. Muuseas on seal wäga laialt tarwitusel pillirookeppidega peksmine, nn „rotan“. Ja tuhanded saadetakse maalt wälja tühjale Uue-Guinea saarele, wangilaagritesse, kus need, kes metsiku kurnamise wasta julunud protesteerida, sooses troopikakliimas surewad kas malaariasse wõi mõneste muusse haigusesse.

Aganagu see alati on olnud, ei saa ka kõige werisema rõhumisega kurnatute rewolutsiooniseerumist takistada ega keelda ülestõusu tulekut, mis pühib töörahwa turjalt need, kes seal aastasadasiid endile kõhtu kaswatanud.

Nii Hiinas kui Jaawa saarel awaldab suurt mõju waba töörahwariigi, S. N. W. Liidu olemasolemine, mis neile woitluseks hoogu annab ja lootust samuti wabaneda nagu Wene tööline, talunik, sulane ja taluteenija.

E e s t i

Muudest maadest kõneldes ei saa waikides mööda minna ka Walge-Eesti tõusikuteriigist, kuigi taluteenija seisus-

kord seal üldjoontes seesama, mis muudesi kodanlistes maades.

Kõigepealt nende palgad.

Kui Eestis hiljuti üks arst wälja arwas, et seal rinnalapse enam-wähem korralikuks ülespidamiseks kuus läbistikkku 4000 marka (u. 20 rubla) kulub, siis on selle arwuga huwitaw wõrrelda seda palgasumma, mis seal taluteenijad saawad. Kõik siin järgnewad arwud on wõetud Walge-Eesti ajalehest „Rahwa Sõna“. Kui peremeeste poolt antud teated on nad ennem suuremad kui vähemad sellest, mis nad tööpoolest on.

15—17-aastased aastateenijad saawad kuus 1509 mk (u. 7½ rbl), 18—24-a. 1716 mk (8½ rbl), 25—50-a. 1929 mk (u. 10 rbl) ja üle 50-a. 1809 mk kuus. Kõik peremehe toiduga. Peale söögi ei saa nad muud mitte midagi. Ja kui peremees ja teenija kokku lepib, et osa palka natuuras, kas riides ehk wiljas saada, siis kujuneb siin asi harilikult nii, et sellest palgamaksmise wiisist wõidab peremees ja mitte teenija.

Naissuuliste kuupalk kõigub 10 rbl ümber kuus ühes peremehe toiduga. Kuna naispäwilise palk kõige kibedamal suwisel tööajal on u. 70 kopikat päewas.

Ja see „priisööök“, mis teenijad peremehelt saawad, pole harilikult muud kui leib, silk, hapupiim (enamiste meiereist kooritult tagasi toodud) ja kartul. Sellele lisaks söögi peale weel „konnapiiritust“ (wett) piiramata määral, ja — rühi tööd teha et silm sinine. Harwa leidub neid talusid, kus suwel liha laual, kuna neidgi on, kus talwelgi liha ainult paari kuu jooksul saab.

Töökaitse iseloomustuseks toon paar wäljawõtet nimetatud lehest:

„1921. a. anti riigikogu poolt wälja põllutöölise tööaja ja palgaolude korraldamise seadus, see aganagu seisab teostatamata, ega pöörata selle seaduse täitmisele mingit tähelepanekut.“

Arusaadaw, kus kodanlus siis sarnaste „tühiste asjade“ eest hoolitseb, nagu ta orja elu-olu, olgugi nii wiltsa kui tahes töökaitseseadusega.

Edasi:

„Põllutöolistel puudub ka kindlustus mustade päewade, haiguse ja õnnetuse wasta.“

Ja mõned read allpool:

„... kuigi wigastused ja tööjõu kaotused siingi sagedased on.“

Nagu siitki igaüks näeb, on Eesti „paradiis“ sulane ja taluteenija täiesti olenew peremehe heaksarwamisest, — mingisugune seadus ei piira nende tööliste nülgimist.

Eesti taluteenijad on peaaegu täiesti organiseerimata ja olewateski maatöö-

liste - ametiühisustes mängiwad sotsid nagu mujalgi enda juudäsemängu.

Aga Eesti tööliikumise elawne mine wiimasel ajal näitab ka taluteenijate tegewuse kaswu, ta arusaamise kaswu sellest, kes teda koorib ja kuidas teda kooritakse ja kes oma libeda keelega teda selle koorimise wasta wõitlemisest tagasi hoiab.

See kõik lubab eeldada, et kõik need isandad talle, s.o. Eesti maatööliskonnale kord jalgu jääwad ning Eesti ajaloo näitelawalt kaowad.

B. K.

Elu-olu

Wäljamaa naistöölisesaatkonnad Leeningradis

17—19-da oktoobrini olid Leeningradis järgmised naistöölisesaatkonnad Lääne-Eroopa riikidest: Saksamaalt 6 in., Prantsusmaalt 5 in., Inglismaalt 4 in., Austriast 3 in. ja Poolamaalt 1 in. Eesti tööliisaaatkond, mille koosseisus ka 4 naistöölist, käis Leeningradis eraldi, ja sellepärast on temast iseseiswalt jutt allpool.

Esimisel päewal, kui saatkonnad Leeningradi jõudsid, käisid nad kesktäidesaatekomitee koosolekul, olid õhtuse demonstratsiooni ajal Uritski lossi eelsele tribüünedel. Sealt sõideti Rahwamajasse ülelinnalisele naissaadikute koosolekule, kus muuseas kuulati s. Tomski kõnet ja sellele järgnewaid waielusi. Saatkondadel oli kaasas 4 tõlki, kes kõnet ja läbirääkimisi tõlkisid. Rahwamajas nägid saadikud, kui palawalt Nõukogude-Liidu proletariaat oma kangelaslikka juhtisi armastab. Saali ilmus s. Budjonnoi, keda määratuma meealwadusetormiga wasta wõeti.

Üksikte saatkondade nimel kõnlesid koosolekul sl. Betty Turner (Inglismaalt), Margarethe Annen (Saksamaalt) ja Magdalene Marpentiers (Prantsusmaalt).

Rahwamajast sõitis 5 naissaadikut Filharmooniasse kesklinna raiooni naistööliste aktiwi koosolekule, kus sl. Sturm (Austria tekstiiltööline) ja Pszebyszewskaja (Poolamaalt) terwituskõned pidasid. Poola

seltsiline kõneles alguses Poola keeles, aga hakkas peagi Wene keelt rääkima ja ütles „... tsaariaegse rahwuslise surwe tagajärjel, sundusliku Wene keele õppimise tõttu oleme nüüd õnnelikud, et wõime otsekohe teie elu ja tegewust tähele panna ja wilumusi omandada otseteed Wene rewolutsioonilisest kirjandusest. Tsaariwalitsus ei osanud aimata, et Wene keel kord rewolutsiooniliseks keeleks saab.“ Edasi kirjeldas ta naistööliste elu ja armetumaid palgatingimisi Poolas.

Mõlemalt koosolekult jäi saadikutele väga hea mõju. Muuseas küsisid nad mõndagi korda, et kas sarnaseid suuri naistöölistekoosolekuid tihemine ka korraldatakse ja kas naistööliste aktiivsus koosolekutel alati nii suur on, wõi on see nüüd kõik ainult sellepärast, et kesktäidesaatekomitee koosolekuteaeg on.

Järgmisel päewal käidi „Punase Treugolniku“ wabrikus. Saadikud olid väga imestanud meie wabriku headest töötingimistest ja suurest palgast, wõrreldes nende maadega, kust nad pärit. Muuseas leidsid saadikud siin tööpinkide ääres naistöölisi, kelledega nad Moskwas naistööliste ja talunaiste kongressil kokku puutunud. Jällenägemise rõõm oli suur. Eriti waimustas saadikuid see, et nad siin oma silmaga nägid, et meil sarnaste määratu tähtsusega kongressidele lähe-

wad töepoolest töölised otsekohe tööpingi äärest. Peale tööstuse waadati weel wabriku lastehoiukohte.

Õhtul käidi Filharmoonias KTK liikmetele korraldatud kontserdil.

Kesknädalal 19. X käisid saadikud Petropawlowski kindluses, kus waadati tsaariaegsete poliitiliste wangide kongisi, jalutuseruumi, kartserit jne.

Kindlusest mindi emade- ja lastekaitse instituuti, kus direktoriabi juhatusel waadati piimajaama, sünnituseosakonda ja siifilises olewate laste osakonda (wiimast saadikute endi nõudel). Ajapuudusel ei saadud rohkem waadata, aga seegi, mida selle lühikese ajaga nähti, jättis saadikutele suurepäralise mõju. Kindlusest ära tulles ei tahtnud kõik saadikud instituuti minna, öeldes, et nad Moskwas juba emade- ja lastekaitse näitust näinud, aga ka need tõrkujad tunnistasid pärast, et nad seda käiku põrmugi ei kahetse, sest Moskwas oli ainult näitus, kuna siin on tegelik elu ise. Instituudi õppereislaste raamatusse kirjutasid Saksa ja Ameerika saatkonnad endi saadud mõjusid.

Peale lõunat sõideti „Krasnaja Nitji“ wabrikusse (sealsete naistöoliste tungiwa palwe peale). Klubis oli 1 wahetuse naistöoliste terwitusekoosolek, kes saadikuid muusikaga ja südamlikkude terwitustega wasta wõttis. Saatkondade nimel terwitas s. Lily Webb (Inglismaalt), kellele wastas wabriku naistöoliste organisator ja noorte nimel üks noor naistöoline. Koosolek lõppes „Internatsionaaliga“, mida 6 keelel lauldi, kuna orkester mängis. Siis waadati wabrikut, kus naistöolised punaste rätidega masinad olid ehtinud. Ketruseosakonnas keeras üks saadik inglane käised üles ja asus ühe töölise asemele masina taha. Kui ta lõpetas ja saadikud ära minema hakkasid, hüüdsid töölised talle järgi, et ära mine Inglismaale, jää siia tööle. Inglise wastas et teda praegu Inglise töölistele rohkem waja kui siin Nõukogude-Liidus.

Wäärtuslikku materjaali meie olude tundmaõppimiseks said saadikud (nagu nad ise ütlesid) wabrikus „Rabootshi“, kus wabriku direktori abi s. Wroonina

juhatusel üksikasjaliselt tutwuneti kogu wabriku tegewusega ja olukorraga.

Delegatsioonide ärasaatmine...

ÜK(e)P kubkomi naistöolisteosakond korraldas külaliste ärasaatmisel waksalis koosoleku, millest raioonide ja wabrikute esitajatena u. 100 in. osa wõttis. Weera Slutskaja-nim. wabriku naistöolised kinkisid saadikutele oma wabrikus okt. rew. 10. aastapäewaks walmistatud punaseid pearättisi. Wolodarski ja Petrogradi raiooni esitajad andsid suured lillekimbud ja igale saadikule oma raioonide naistöoliste poolt rinnamärgikese Leenini pildiga.

Liigutaw oli rätide kinkimine, mille puhul s. Kolgushkina tulise kõne pidas. Saadikud tänasid sama südamlikult ja panid siinsamas rätid pähe, millejuures meie naistöolised neid aitasid seda võimalikult ilusamine teha. Kingituste eest tänades lausus üks külaline: „Need rätid on meile wõitlusemärgiks kapitali wasta, lipud tulewastes lahingutes. Streikide ja meelegaalduste puhul läheme nendes rätides uulitsale, astume kõnetooli ja ütleme, mida õppisime Wene naistöolistelt, mida nägime siin teie kodu.“

Wõis näha, et see kingitus neid tõsiselt liigutas. Juba rongis olles, mõni minut enne ärasõitu, ütles üks Inglise saadik, meelega tuletades lühidalt seda, mida nad siin nende päewade kestel näinud — naistöolisi juhtiwatel kohtadel ja riigiwalitsemisel: „See 3 päewa, mis Leeningradis mööda saatsime, on meile uut jõudu annud, ja koju jõudes töötame seda jõurikkamalt kapitali kukutamiseks.“

Rong liikus ja hurrahüüded lõppesid „Internatsionaaliga“.

* * *

Eestist ei tulnud, nagu ülemalpool nimetatud, iseseiswat naistöoliste saatkonda, waid ühes üldises 19-liikmelises Eesti tööliste saatkonnas oktoobripidustustele ja S. N. W. Liidu olukorra uurimiseks oli 4 naistöolist, kes kogu aja, mis saatkond siin oli, üldise saatkonnaga koos liikus. Need naistöolised olid: Marie Koljal Narwast, Anna Oja

Paidest, Marie Brumbach Tallinnast (kiutööline) ja Emilie Kiwikink Tallinnast (nõelatööline).

Saatkond jõudis Leeningradi 2. novembril. Siin esialgul kaua ei peatunud, waid sõideti Moskwasse. Seal läksid kõik päewad alalistes ekskursioonides küll tehastesse ja wabrikutesse, küll mujale siia-sinna. Naissaadikuid huwitas kõige enam kiutööstus. Oldi waimustatud heast töökaitsest ja wabriku korraldustest. Muuseas õpetasid Eesti naistöölised ühes Moskwa tekstiilwabrikus ketrajatele ühe uue, meil seni tundmata ja parema niidisölmimise wiisi, mida wabrikujuhatus tarwitusele lubas wõtta. Nagu inglased ja sakslased Leeningradis, nii said Eesti saadikud Moskwa tekstiilwabrikus sõpruse ja ühiste klassitulude eest wõitlemise üksmeele tunnistustena kingiks punased pearätid.

Toidu- ja maitseainetetööstust waadates käidi muuseas ka Babaajewi-nim. kompwekiwabrikus, kus kõiki saadikuid niipalju maiustada lubati kuipalju keegi tahtis ja taskudessegi anti weel kaasa.

Moskwas oldi ka oktoobripidustuste puhul, kus saadikud nägid poolteiselmiljonilise meelega waldajate hulga leekiwat waimustusetuld, kodusõja ja rewolutsiooni keerus karastatud proletaarlaste raudsete ridade wääramata sammu. Ja selle waatepildi mõju on unustamata.

Pidustuste puhul oli Moskwas ka kõikide välismaade naissaatkondade ühine koosolek, millest muuseas osa wõtsid ka s. Klaara Zetkin, Krupskaja, Kollontai jt. Siin kõneldi üksteise wõitlustest ja kaotustest, ja alles siin saadi tõsiselt aru, missugune määratu jõud rahwuswahelises töölisliikumises on naistöölised ja taluteenijad, kui neid ühendab ühine püie, ühine wõitlustahtmine ja eesmärk.

Pidupäewade lõpul sõideti Moskwest Ukrainasse, Dnjepropetrowskisse. Siin korraldasid töölised hulgalisi koosolekuid, kus wastastikku üksteist oma maade seisukorraga tutvustati. Nii pidid ka Eesti naissaadikud pea igas wabrikus jutustama, kuidas nad kodanluse käpa all elawad, kuidas töötawad ja missugused töötingimised üleüldse on. Midagi

rõomustawat ehk sarnast, mis Nõukogude-Liidu olukorraga weidigi arwustust wälja kannataks, neil õelda polnud. Rääkisid suurest tööpuudusest, näljapalkadest, „hädaabi“ tööstest, kus 40—50 kop. päewas teenitakse, kuna see raha pea-aegu kõik juba korteriüüriks kulub jne. Käidi waatamas suurt ja hästi korraldatud „Terwiselossi“, ja erilist tähelepanekut pöörasid saadikud siin (nagu ka Moskwas ja mujal) emade ja laste eest hoolitsemise küsimusele. Otse äärmiselt pani neid imestama sarnane asi (mis meile juba iseenesest mõistetaw näib), et raskejalgsed naistöölised töölt wabastatakse 8 nädalat enne ja 8 näd. pärast sünnitamist, kuna nad sel'ejuures weel mõnekümne rubla eest toetust saawad ja pärast ka 9 kuu jooksul weel igakuulist abiraha. Kuna Eestis töölt wabastatakse kõigest 2 näd. enne sünnitamist ja 4 näd. pärast, ja ainuke abi sel puhul on ühekordne $\frac{1}{3}$ kuupalgast, s. o. u. 7—8 rubla (tekstiiltööstuses on naistöölise keskmine päewapalk 40 Emk = 70—75 kop.). Pealeselle uuriti hoolega lastemajade ja hoiukohtade seisukorda. Neist asjust ei näe Eesti töölisenaine undki, lausused saadikud, kuna siin neid igas wabrikus ja tehases leidub, küla-deski.

Edasi sõideti „Dnjeprostroisse“. Siin waadati uue suurejoulise elektrijaama ehitamist. Siis jälle koosolekud, wastastikkused terwitused, küsimised, pärimised, wastused ja seletused. Sest huwitas saadikuid iga vähemgi asjake meie elus ja tegewuses.

„Dnjeprostroist“ läks tee Donbassi, söekaewanduste ringkonda. Käidi muudugi ka maaalustes kaewandustes, milles Eesti naissaadikud eriti wahwad olid. Kui üks juht kahtlema hakkas, et kas käik wast sisse ei lange ja ei tea, kas kaugemale maksab minna, siis ei tahtnud naised sest teadagi, waid nõudsid, et neile tööstust põhjalikult näidataks. Ja nende tahtmine täideti. Siin äratas tähelepanekut peaasjalikult uus tööliselinn, mis ehitatud endiste mullaonnide asemele, kus kaewandustöölised enne rewolutsiooni elasid. Käidi uutes elumajades, suurtes kultuuralossides jne.

Harkowis waadati pealemuu koduta laste warjupaika, mis töökommuna alusel sisse seatud, eeskujulikult töötab ja kus u. 200 koduta last elab.

Lõunast tagasi tulles peatati lühemat aega Moskwas, kust siis Leeningradi tuldi. Siin oli saadikutel veel mõni päew kibedat tööd. Püüti käia ja waadata niipalju kui wähegi jõuti, et võimalikult suuremat eluõpetuste tagawara Eestisse kaasa wõtta ja seal töölistele, naistöolistele jutustada, mida N.-Liit esimise aastakümne jooksul kätte on saanud.

Käidi Ermitaashi pildigaleriis. Seal waadati ka nn. „soomuskammert“, kus kallisasju hoitakse.

„Krasnõi Treugolnikus“ tutwuneti põhjalikult kalossitegijate olukorraga. Siis käidi veel Balti laewatehases ja muudes wabrikutes ja külastati ka Leeningradis asuwate eestlaste kultuur-asutusi, W. Kingissepa - nim. haridusemaja jne.

1. detsembril lahkus saatkond N.-Liidust. Balti waksalisse oli kogunud

100—150-inimeseline eestlastehulk kallid külalisi ära saatma.

Lahkumisel awaldasid saadikud endi headmeelt selle üle, et nende wennad N.-Wabariigis selle lühikese ajaga waremetest wägewa riigi suutnud üles ehitada, kus tõsine peremees on töörahwas, kus pole töörahwa turjal tantsimas orjapiitsa nagu Eestis. Oldi waimustatud kõigest sellest, mis siin nähtud, eriti sellest liigutawast südamlikkusest, millega Wene klassiwennad ja -õed neid siin wasta wõtnud. Lubadused kahekordse jõuga töötada Eesti töörahwa seisukorra parandamiseks.

Weduriwile. Nõksatuslābistas pikka waguniterida. Wastastikkused terwitushüded, jumalagājatmine, „Internatsionaal“.

„Nāgemiseni Nōukogude - Eestis!“ kostis waguniesiselt.

„Nāgemiseni! Nāgemiseni!“ oli wastus mahajāajatelt.

Orkester lõpetas „Internatsionaali“, rong kadus talwisesse udusse ja inimesed walgusid jaamaesiselt laiali igaüks oma tööle.

Sn.

Naistepoliitringi haridusemajas

Koduperenaised ja naistöolised W. Kingissepa-nim. haridusemajas

Kui sügisel koduperenaiste ja naistöoliste juurewool naisringidesse kui ka üldringidesse wāhewõitu oli, miksparasti mõni ring määratud ajast weidi hiljem tööle

hakkas, siis on nüüd möödalāinud kuud poolteist sellesse suuri muutusi toonud, nii et haridusemaja ringidest tāraru rohkem naifi oja wõtab kui kunagi warem. Suurel

määral oleneb see vastawatud täiealistele õhtukoolist.

Nii mõtab praegu naifi osa: õhtukoolist 43, sanitaarringist 36, laseringist 13, poliit. päewafüüdmuste ringist 16, I-astme poliitringist 5, lauluringist 13, naispoliitringist 16, juureõduseringist 22. Kokku 164.

Õpetamise rütmustaw on naiste rohkearvuline osawõtt sõjalistest ringidest (sanitaar ja laste).

Ka koduperenaine valmistab end kaitsewalmis. Nii on tubli, felfilised, seabi kõwendame endi riigi seljatuks sõja puhuks.

See elaw tung hariduse ja poliitiliste teadmiste omandamisele on kindlalt töenduseks ja tunnistuseks, et ka meie, Eesti naised, suudame ja oskame ehitada endile uut, paremat kodu.

Sriina

Ema ja laps

Elus tarwiliste harjumuste ja kommete kasvatamisest

Kui tihti kuuled emasid lastele ütlemat:

— Ah, misjuguine lohatas ja saamata ja oled, midagi sa teha ei oska, muudkui ainult lõhud!

Õht:

— Lohatas niisugune, jälle oled sa enese määrinud ja kõik asjad laiali loopinud, muudkui aina forista sinu järel!

Õht jälle:

— Kus ja küll niisuguseid sõnu oled kuulnud? Kes sind niiviisi sõimama õpetab?

Õppimine veel paljudel seefuguseid näitustel tuua, neid leidub igal sammul, peaaegu igas perekonnas. Iga wanem ise teab kui tihti ta oma lapsi lohatuse ja saamatuse süüdistab ja neile veel palju muudgi pahu omadusi ja kombeid ette heidab, ilma et sellejuures ligemalt järel mõtleks, iseendale küsiks, kas ta ka tõeste kõik mis võimalik selleks on teinud, et ta lapsed oskavad, mäledad, korralikud ja heade kommetega oleksid.

Kas annab iga perekond lastele küllalt tarwilisi harjumusi ja kasvatada neis häid kombeid?

Ei, seda ei tehta mitte kaugeltgi sel määral kui tarwis; enamasti ei tehta sel viisil üldse mingit kaswatusetööd, waid lapsed õpivad kombeid ja harjuwad sellega, mis nad täiskaswanuteest näewad ja mida nad järele teewad: mis neil filma ees, millega nad kokku puuduwad, mida nad kuuluwad, seda mõtawad nad wasta, imewad endisese, see harjub ja kaswab neile maast-maadalast külge.

Ja ometi on laste iga 7—8 aasta wanaduseni, see on koolieelne iga, kaswa-

tamisemõttes kõige tähtsam ja wastutusrikkam. Ja mitte asjata ei ütelda, et selles eas inimese ijeloomule aluspõhi pannakse, et mis laps neil oma esimestel eluaastatel õpib, mis ta sel elujärgul oma ümbruselt omandab, see talle eluajaks ja kindlasti siise kaswab. Kombed ja harjumused on osa üldisest kaswatusest. Ja perekond on lapse esimene elukool, kus ta ühed wõi teised kombed omandab ja õpib. Kes on lapse kaswatajad ja õpetajad selles eas, kus ta veel koolis ei käi? Kõigepealt ema ja isa, siis teised täiskaswanud ja üldse kogu ümbruskond oma oluforraga, oma kommetega, harjumustega, eluviisidega jne.

Mõtame näiteks kas wõi üheainsa päewa seefuguse koolieelse lapse elust ja waatame, mis laps oma perekonna-koolist saab, mida lapsele elu ise õpetab ja mida talle ema peaks õpetama ja wõiks õpetada.

Hommiku. Wäike 4—5-aastane laps hakkab üles tõusma.

— Mamma, kus mu riided on? Kus mu kingad on?

See on kui ema kodu on, wasta ei jõua panna ja poisile appi lähed ja kõik üles otsib, mis talle tarwis on, olgu et ta lapse enne, harjunud wiisi järgi, läbi sõimab. Aga kui kedagi kodu ei ole? Siis aaleb laps niikaua woodis, kuna ära tüdineb; kauane woodis wet elemine, kui mitte ei magata, wiib oga lapse kergesti wäga pahale ja kahjulikule harjumusele — onanizmile (kätega juguosade tutistamine, derumine).

Meie wõtsime lapsi igapäewasest elust ainult ühe näite, aga juba sellestgi wõime terve rea järeldusi teha:

1) Õpetage last koha, niivõel kui ärkab, woodist wälja tulema ja riidesse panema.

2) Harjutage last iga õhtu oma riideid korralikult kokku panema ja teatud kohas hoidma, kuni ta nad hommiku leiaks.

3) Harjutage lapsi ise endid riidesse panema ja riidest lahti wõtma.

Õnne wõib juba kolmeaastane laps ennast riidest lahti teha ja riidesse panna; neljakaastast wõib juba kingapaelu lahti wõtma ja kuni panema õpetada; wane- maid tuleb harjutada keerulisemaid ja raskemaid sõlmi teqema ju.

Edasi. Laps läheb pesema. Kui ema talle ei näita, kuidas ennast pesema peab, siis loobib laps ainult asjata wett, määrab kõtega musta näol ja kätel laiali, ja pole siis midagi imestada, kui määrdund nägudega lapsi näete; kuid süüdistada tuleb siin ainult täiskaswanuid.

Järeldus: 1) Juba 3 aasta wanusel wõib last enda käsi pesema õpetada. Kui laps krauni juure ei ulata, siis andu ema talle kauwiga wett ja näidatu kuidas pesta tuleb: esiteks tulewad käed märjaks teha, siis mõlemad käed poole käewarde seebiaga määrda, siis hoolega seep maha loputada ja peale selle käed rätikuga hästi ära kuwatada. Nägu, kõrwu ja kaela pestu 3-kaastasel lapsel ema ise.

2) 4-kaastast last tuleb harjutada juba ise enda nägu, kaela ja kõrwu pesema.

3) Näidate lapsel, kuidas suud tuleb loputada ja hambaid pesta, ja harjutage teda iga hommiku ja õhtu hambaid pesema ja pärast lõunat suud loputama — sellega hoiate lapse hambaid.

4) Neljakaastane laps peab juba harjaga ja pulbriaga hambaid pesema. Näidate talle, kuidas harjaga tuleb pulbrit wõtta ja harja suus liigutada: efiti edasi-tagasi, siis ülevalt alla ja alt üles.

5) Õpetage ja harjutage wäikeid lapsi enne söömist käsi pesema — sellega hoiate neid külgehaakawate haiquste eest.

6) Õpetage lapsi juba wäikest peast puhtalt ja korralikult wäljaskäigu kohas käima ja seal paberit tarwitama. Seda

termishoidlist harjumust tuleb lastele juba kõige warasemast east sisse kaswatada.

Päewa tustel istub laps mitu korda laua juure sööma. Ka siin õpetage ja harjutage teda puhtust ja korda pidama. Töölise pere elab wabriku wile järele, maal talurahwas — päike järele. Üks kui teine pere seab töö järele oma söögiaja ja muud talitused, ehk, nagu üteldakse, oma päewa- torra.

Ka wäikeid lapsi tuleb sellele korrale harjutada. Ei ole midagi pahemat kui et laps „leiwatükkestega“ elab: wõttis tüki- kesse leiba, näris natute ja wiskas ära; natutele aja pärast annab ema talle jälle tüki- kesse saia, leiba, koofi. Nii ei ole laps terve päewa otsa ei söönd ega sömata; ja kui siis lauda istutakse, siis pudistab laps seal rohkem kui ta sööb, ja on tujukas. Ja on ta loomulik, sest kuw leiwatükk wõttis tal isu ära, ja nii jääbgi laps wiletsa toitmise- ga.

Sellepärast õpetage ja harjutage last:

1) Mäti ühel ajal sööma, ja et ta kõhu täis sööks.

2) Minult laua juures sööma, aga mitte toiduga toas ringi jooksuma.

3) Juba 3 aasta wanusel tuleb lapsel näitama hatata, kuidas sööma ja lusikat käes hoidma peab; tuleb harjutada et laps rahulikult ja dieti (mitte küürus) laua juures istuks, et ta ei sööks ega leiba pudistaks, et ta suppi lauale ei ajaks. Õpetage ja harjutage last pärast söömist suu puhtaks puhtima; kui lauaräikut (serwietti) ei ole, siis tarwitagu selleks lihtjalt puhast riidetükki.

4) Laste laps eraldi taldrikult süia.

5) Juba 3 aasta wanusel hatate last harjutama et ta lauatomisel ema aitaks, niisama ka toidukoristamisel. Pärastpoole harjutage lapsi ka toidundusi pesema, lauda katma ju.

6) Laua juures õpetage ja harjutage lapsi tähel panema, mis teistel tarwis ja kus neid aidata wõiks: soola kätte ulatama, leiba lähemale nihutama, wähematele lastele lusikat ehk taldrikut tooma ju.

7) Õpetage ja harjutage lapsi emale ka toidu walmistamisel abiks olema.

(Särgneb)

S. P.

Kiri Eesti wangimajast

Kallis tütar!

Panen mõned read paberile ja loodan, et sa need kätte saad. Tahtsin sulle mõned isalikud soovid ja õpetused omalt poolt soovitada. Nüüd on sul siis üks aasta seal koolis läbi ja teine alanud. Esimene aasta oli sinul muidugi kaunis raske, sest et siin walges „demokraatia“ koolis mitmeid aineid ei õpetatud, mida elus kõige rohkem tarwis läheb, ei õpetatud mitte sellepärast, et see oli tööraha klassi waenlaste kool, milles taheti õpilasi kodanluse näo järele ja nende wagadeks orjadeks kaswatada.

See kool seal aga on hoopis midagi teist, mida ei saa võrrelda sinise kooliga. Sealse koolis kaswatatakse tulewiku, kommunistilise ühiskonna ehitajaid ja weel enam: teie kool walmistab ette inimesi, kes saawad koolipõllul töötama ja kellede õlgadel saab seisma suur wastutus tulewiku ühiskonna ees ja kes saab teie wõimeid ja kaswatustööd wääriliselt hindama.

Ja sellepärast soowitan mina sinule õppida hoolega ja täielikult tundma töölisteklasi geniaalseid juhtisi, Marxi ja Leninit, kes töölisteklasi õige wõitlusesihi kätte näitawad, mis wiib uuele tulewiku ühiskonnakorrale, kommunismile. Et seda suurt õpetust edasi õpetada, pead ise õppima kindlaks kommunistiks, sest ainult ideeline kommunist wõib seda õpetust puhtal kujul ilma ühegi kõrwalise mõjuta teistele õpetada. Marx ütleb selle kohta: Tee teadusele on raske, ja ainult need jõuawad sihile, kes kõik raskused jõuawad ära wõita. Selleks soowitan sulle lugeda ja uurida, et seda asja põhjalikult tunda, astuda komm. noorsoo ühingu liikmeks, sest siis sa ka parteilisest tööst osa wõtma õpid, ja wõid kaswada kindlaks kommunistiks. Wirgutagu sind selleks teadmine, et sinu isa selle idee eest wõitlemises kunagi ei ole kohkunud ega tagasi pörganud ja ka siin wanglamüüride wahel on oma ideele truuks jäänud, ja ükskord siit wabanemisel saab seda wõitlust jätkama, uue hooga ja suurema jõuga.

Kui sa seal näed mõnda wäärnähtust, siis ei tule selle järele otsustada, et ka tulewikus sarnaseid wäärnähtusi saab olema, waid kõigi

nende nähtuste wastu tuleb wõitlust pidada, see on iga kommunisti püham kohus.

Sm. Lenin ütles: meil tuleb uut korda ehitama hakata wana ühiskonna kihtidest, mille hulgas paljugi kõlbmata leida ja mis tuleb kõrwale heita kui kõlbmatuid, sest wõimuwõtmisega tööraha poolt ei saanud endiseid ühiskonnakihtisi ümber muuta, waid seda saab ainult ajajooksul ja järjekindla kaswatuse läbi. Ja nii tuleb kõigi nende wäärnähtuste kui endiste ühiskonnakihtide päranduse peale waadata, ja on mõõdamine, kuid paratamata nähtus, mis ajajooksul kaob uute ühiskonnakihtide kaswatamisega. Nii siis ole kallis tütar, õpi hästi, et sinust wõiks kindel kommunist-leninist saada.

Minul omast elust siit walge wangla müüride wahelt ei ole midagi uemat kirjutada. Nagu sinule kirjutasin, ei ole mina kolm kuud juba kokku rääkima saanud..., sest minu wana rewolutsionäärisüda ei luba ühtegi kumardamist ega palumist, nii kui sina seda juba endisest ajast mäletad. Küsid muidugi, mis mina siin teen. Olen lugenud niipalju kui siin wõimalik on, aga raamatutest on suur puudus, sest et siia kõiki raamatuid sisse ei lasta. Kui sa selle minu saadetuse kätte saad, siis saada minule postkaart.

Eelpool unustasin sinule tähendamata, et mõõdunud aastal sina kurtsid, et enne kui sellest koolist edasi saad minna, pead 2 aastat kuskil maal kooliõpetajaks olema. Loodame et selleks ajaks, kui selle kooli lõpetad, siinses Siberis tööraha walitsus on ja siis saad oma praktika aastad siin mööda saata, siis olen mina waba ja wõin sind aineliselt aidata. Loodame et see päew kaugel ei ole, kus mina siit müüride wahelt wabanen.

Minu meeleolu on kõige parem ja usun, et kui ikka sarnane meeleolu ja terwis edasi kestab, siis wõin kas wõi oma wiisteist ära istuda, aga loodame, et aeg ei ole kaugel, kus siit wabanen ja meie üksteise kätt wõime suruda!

Terwitades ja sinule kõike kõige paremat soowides

kommunistliku ja isaliku terwitusega

Eesti walge terrori wanglas Isa...

10. X 27.

Iga naistöölise, iga koduperenaise ja talunaisterahwa kohus on oma ajakirjast elawalt osa wõtta. Ainult siis on meie ajakiri eluwõimuline. Kirjutage kõigist ümbritsewatest ühiskondlistest nähtustest, kõigist puudustest ja ka edusammudest. Kuulutage oma ajakirja kaudu sõda wanale elu-olule ja wõidelge uue elu-olu eest. „Naistöölise ja talunaisterahwa“ aadress: Ленинград XI, Фонтанка 53, „Кюльвая“.

Üksiku numbri hind 12 kopikat
Tellimise hind 4 nri eest 40 kop.

Külanõukogu lastemajakomisjon

Küla kooperatiivis

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR